

POLITIKKUR

ÚRSLITIÐ HJÁ GAMMELTOFT LATIÐ TINGINUM Í MORGIN

Úrslitð av kanningini, sum fyrrverandi danski umboðsmaðurin hevur gjørt av málinum um Eysturoyartunnilin verður lagt fram í morgin

Árni Gregersen

Úrslitð av kanningini, sum fyrrverandi danski umboðsmaðurin hevur gjørt av málinum um Eysturoyartunnilin verður lagt fram í morgin

Dýra og stóra kanningin, sum fyrrverandi danski umboðsmaðurin, Hans Gammeltoft-Hansen hevur gjørt fyri Løgtingið, verður latin tinginum fyrrapartin í morgin – og kl. 14 verður kanningarúrslitið almannakunngjørt.

Kanningin er gjørd við heimild í lógini um Stýrisskipan Føroya, grein 38, stk. 2, sum sigur:

Hevur nevndin illgruna um, at óregluliga hevur verið atborið, kann hon krevja, at løgtingsformaðurin setur ein kanningarstjóra, sum ikki hevur dómsmyndugleika. Hann skal, eftir at hann hevur kannað málið, gera eina frágreiðing til løgtingið, hvørt fyrisitingin í ávísu máli er útint á lógligan hátt.

Tveir fimtingar av løgtingsmonnunum kunnu skrivliga seta fram sama krav.

Danski lögfrøðingurin skuldi fyrst og fremst kanna leiklutirnar hjá Kaj Leo Holm Johannesen, løgmanni, og fyrrverandi landsstýrismanninum við innlendismálum, Kára P. Højgaard.

Politiskt hevur Kári P. Højgaard, Sjálvstýrisflokkurin, merkt politisku avleiðingar av málinum, tí longu í september 2013 loysti lögmaður hann úr starvi, sum landsstýrismaður.



Hetta viðførdi nakrar dagar seinni, at Sjálvstýrisflokkurin fór úr samgonguni, sum situr aftanfyrri núverandi landsstýrið

Lokalt framtak

Málið um at gera ein undirsjóvartunnil millum Skálafjørðin og Streymoyinna tók seg upp á Skálafjørðinum í 2002.

Stigtakararnir kannaðu um tað handilsliga fór at loysa seg at gera ein undirsjóvartunnil.

Tá fyribils kanningarnar vóru gjørdar og tað vísti seg, at hetta kundi lata seg gera, var ein ætlan lögð fram alment fyrst í 2003.

Tað vóru fyrst og fremst lokalar kreftir á Skálafjørðinum, sums tóðu handan ætana, men tað vísti seg, at figgjarstovnar eisini vístu ætlanini áhuga.

Partafelagið Skálafjarðartunnilin gjørdist veruleiki, tá

ið islendski bankin, Kaupthing, Eik Grunnurin og LÍV settu partapening í felagið.

Sjálvandi gekk nakað av tíð til komið var víðari við málinum, men í 2007 var ein lóg samtykt, sum heimilaði landsstýrismanninum við vinnumálum at taka upp samráðingar við partafelagið Skálafjarðartunnilin um at gera ein tunnill millum Streymoyinna og Skálafjørðin og eitt fast samband millum eystara og vestara arm á Skálafjørðinum.

Broyttar forteytir

Hóast tað gekst rímuliga væl fyrstu árin – serliga politiskt, so hendu stórar broytingar, tá ið nýggj samgonga varð gjørd eftir valið í januar 2008.

Björt Samuelsen, Tjóðveldi, gjørdist nýggj landsstýrisvinna við vinnumálum. Hon avgjórði skjótt at talan ikki skuldi verða um eina privata ætlan, men fór at



arbeiða fyri, at tað almenna skuldi gera tunnilin.

Tá ið Annika Olsen, Fólkaflokkurin, seinni gjørdist landsstýriskvinna við innlendismálum, fekk hon heimild til aftur at fara at samráðast við partafelagið Skálafjarðartunnilin um privatu verkætlanina.

Hon fekk heimild í lóg at geva partafelagnum ein tíðaravmarkaðan rætt at gera tunnilin.

Eftir valið í oktober fyri fyra árum síðani endaðu samgongusamráðingarnar við, at Kári Højgaard, Sjálvstýrisflokkurin, fekk innlendismál at umsita.

Hann fór beinanvegin undir at arbeiða við tunnilsætlanini og tá ið nakað var fráliðið, fekst samband við Copenhagen Infrastructure Partners.

Tað endaði við realistetsamráðingum, sum vóru um at enda í juni 2013.

Landsstýrismaðurin hevði heimild at arbeiða við málinum, men knappliga var tað sum restin av politisku skipanini vaknað og sá, at tunnilin helst fór at gerast veruleiki í privatum regi.

Alment ella privat

Juni 2013 gjørdist ein ógvuliga rokaligur mánaði politiskt. Andstøðan gjørdi hvat hon kundi fyri at steðga málinum og millum samgongufólk var heldur ikki full semja um, at CIP skuldi gera tunnilin.

Tøl ferðaðust í luftini um, hvat var dýrari og hvat var betri: alment ella privat.

Nógvir politikarar hildu, at CIP fór at forvinna alt ov nógv burtur úr verkætlanini.

Orðaskiftið í Løgtinginum var ógvuliga hvassorðað, serliga um avtaluna við CIP.

Løgmaður var lagdur undir at hava verið uppi í samráðingunum, men tað

avvísti hann ógvuliga harðmælt í tinginum.

Endin var, at avtalan við CIP datt niðurfyri. Stutt eftir var Kári P. Højgaard loystur úr starvið sum landsstýrismaður, innlendismálaráðið niðurlagt og samferðslu-útbyggingarnar lagdar undir figgjarmálaráðið.

Jørgen Niclassen, landsstýrismaður við figgjarmálum, yvirtók økið og fekk semju við allar flokkar um at tað almenna skal gera tunnill millum Eysturoy og Streymoy – og millum Streymoy og Sandoy.

Niðurstøðan

Í morgin fær tingið so frágreiðingina hjá Gammeltoft-Hansen.

Í kanningini eru leiklutirnir hjá Kaj Leo Holm Johannesen, løgmanni, og Kára P. Højgaard, fyrrverandi landsstýrismanni, greinaðir.

Spurnigurin er um teir báðir eru farnir út um teirra heimildir og um teir annars hava framt brot í sambandi við teirra politiska arbeiði.

Løgtingið fær frágreiðingina í morgin klokkan 10 og hon verður almannakunngjørd á tíðinafundi klokkan 14 í morgin.

Spennigurin er stórusur um niðurstøðuna hjá kanningarstjóranum.

Og so um niðurstøðan fer at fáa politiskar ella lögfrøðiligar avleiðingar fyri løgmann og fyrrverandi landsstýrismannin.

Løkke roynir seg við smalari stjórn

Formaðurin hjá Vinstra hevur aftur í dag verið hjá drotningini fyri at fáa nýtt mandat at skipa stjórn

Sunnudagin staðfesti Lars Løkke Rasmussen, formaður í Vinstra, at tað ikki ber til hjá honum at skipa eina meirlutastjórn.

Ósemjurnar millum teir fyra flokkarnar, Vinstra, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Konservativa flokkin, eru so grundleggjandi at hann ikki sá ein

møguleika at skipa eina meirlutastjórn.

Hendan staðfestingin gjørdi, at hann fyrrapartin í dag mátti aftur til drotningina at fáa mandat til at halda fram við samráðingunum.

Eygleiðarar sum heild meta, at hann nú fer at royna at skipa eina smala Vinstra-stjórn.

Men fyri at tað kann lata seg gera, so er hann noyddur til, frammanundan at tryggja sær, at meirluti ikki er í Fólkatínnginum móti einari slíkari stjórn frammanundan.

Tí skulu samráðingar við aðrar flokkar gerast áðrenn ein stjórn kann skipast.

Dansk Fólkeparti

Aðrir eyggleiðarar halda tó, at tað framvegis er ein møguleiki fyri, at Vinstra og Dansk Folkeparti fara saman í eina minnilu tastjórn.

Flokkarnir eru ósamdir á fleiri økjum, men hildið verður, at flokkarnir kortini kunnu semjast um ein stjórnargrundarlag.

Vinstri-flokkurin hevði stóra afturgongd á danska valinum, so fleiri eyggleiðarar halda, at tað er heldur løgið um flokkurin einsamallur ger eina minnilutastjórn.

Tí er politiska støðan eitt sindur spent í Danmark. Megnar lars Løkke at skipa eina stjórn ella noyðist hann at lata onkran annan sleppa

framat skipa stjórn.

Fyribils roynir Vinstra-formaðurin, men stjórn ella samgonga skal helst verða skipað áðrenn Danmark fer í summarfri.